

**МОНГОЛ УЛСЫН
ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН
ХАМГААЛЛЫН ЯАМ**

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг,
Нэгдсэн үндэстний гудамж 5, Утас: 26-15-53,
Факс: 32-86-34, Цахим шуудан: mlsp@mongolnet.mn
Цахим хуудас: www.mlsp.gov.mn

2023.02.09 № 06/385

танай _____-ны № _____-т

**ХӨДӨЛМӨР, ХАЛАМЖИЙН
ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН
ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ
ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ
Т.БАДРАХБАЯР ТАНАА**

Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндэсний зөвлөлийн 2023 оны 1 дүгээр тогтоолоор баталсан Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих чиглэлээр 2023 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа (хөтөлбөр)-г үүгээр хүргүүлж байна.

Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагаа (хөтөлбөр)-ны хэрэгжилтийг зохион байгуулж, шалгуур үзүүлэлтийн дагуу үр дүнг ханган тайлагнаж ажиллана уу.

Хавсралт 19 хуудастай.

М. Баб мэдэгийг

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БОДЛОГЫН
ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ЗОХИЦУУЛАХ ГАЗРЫН
ДАРГА

С.Дамбий

С.ДАМБИЙ

В/п

156223165

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН ҮНДЭСНИЙ ЗӨВЛӨЛИЙН ТОГТООЛ

2023 оны 02 сарын 03 өдөр

Дугаар 01

Улаанбаатар хот

Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих чиглэлээр 2023 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа (хөтөлбөр)-г батлах тухай

Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3 дахь хэсэг, 28 дугаар зүйлийн 28.8.2 дахь заалт, Засгийн газрын 2011 оны 375 дугаар тогтоолоор баталсан "Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангийн хөрөнгийг бүрдүүлэх, зарцуулах, хяналт тавих журам"-ын 3.1, 2021 оны 340 дүгээр тогтоолоор баталсан "Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас жижиг зээл олгох, түүнд батлан даалт гаргах, хүүг нь нөхөн төлөх, санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх журам"-ын 5.1, 5.2 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих чиглэлээр 2023 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа (хөтөлбөр)-г нэгдүгээр, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангийн санхүүжилтээр хэрэгжүүлэх төсвийн хөтөлбөрийн хүрэх үр дүнг хоёрдугаар, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагаа (хөтөлбөр)-ны хүрэх үр дүнг гуравдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагаа (хөтөлбөр)-г хэрэгжүүлэхэд мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангаж, хяналт тавьж ажиллахыг Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны Хөдөлмөр эрхлэлтийн бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газар (С.Дамбий)-т, хэрэгжилтийг зохион байгуулж, шалгуур үзүүлэлтийн дагуу үр дүнг ханган тайлагнаж ажиллахыг Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар (Т.Бадрахбаяр), Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар (Ц.Нямсүрэн), Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сургалт, үнэлгээ, судалгааны институт (Б.Батбаатар)-д тус тус даалгасугай.

3. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллахыг Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндэсний зөвлөлийн гишүүд, аймаг, нийслэл, дүүргийн зөвлөлд тус тус даалгасугай.

4. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндэсний зөвлөлийн 2022 оны 01 дүгээр тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

ҮНДЭСНИЙ ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА,
ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН
ХАМГААЛЛЫН САЙД

Т.АЮУРСАЙХАН

Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндэсний зөвлөлийн
2023 оны 02 сарын 03-ны өдрийн
1 дүгээр тогтоолын нэгдүгээр хавсралт

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЧИГЛЭЛЭЭР 2023 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА (ХӨТӨЛБӨР)

НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуулийн хүрээнд дараах үйл ажиллагаа буюу үйлчилгээ, арга хэмжээг хөдөлмөрийн насны хүн ам, зорилтот бүлэгт зориулан тухайн иргэний хэрэгцээнд үндэслэн сонгон хэрэгжүүлнэ. Үйлчилгээ, арга хэмжээг "Үйлчлүүлэгчид суурилсан хөдөлмөр эрхлэлтийн үйлчилгээний ерөнхий зарчим, дараалал, зураглал"-ын дагуу зохион байгуулна.

Хөдөлмөр эрхлэлтийн байгууллага нь үйлчилгээ, арга хэмжээг зохион байгуулахдаа тухайн орон нутгийн хөдөлмөрийн зах зээлийн онцлог, хүн амын хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх, ажилгүйдэл болон ядуурлыг бууруулах чиглэлтэй уялдуулан (заавал, сонголтоор, ялгаатай) хэрэгжүүлнэ.

Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагааг энэхүү баримт бичигт дурдсан хэлбэр агуулгаар зохион байгуулна.

ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗАРЧИМ, УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

Үйл ажиллагааг удирдлага, арга зүйгээр Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам, нэгдсэн зохицуулалтаар Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар болон Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сургалт, үнэлгээ, судалгааны институт зохион байгуулалтаар хангаж ажиллана.

Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагааны нэгдсэн удирдамж, зардлын жишиг хэмжээ (цаашид "нэгдсэн удирдамж" гэх)-г Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд батална. Нэгдсэн удирдамжид нэр томьёо, ойлголт тодорхойлолт, үйлчилгээ, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зарчим, дараалал, зохион байгуулалт, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, тайлагналт, хамрагдах иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад тавигдах шалгуур, үзүүлэлтийг тодорхойлж, үйлчилгээ, арга хэмжээний үйл явц, үе шат, үр дүн, оролцогч талуудын эрх, үүрэг, хариуцлага болон бусад шаардлагатай зохицуулалтуудыг тусгана.

НЭГ. ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН НИЙТЛЭГ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээ гэж Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд заасан болон Засгийн газар, Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндэсний зөвлөлөөр тодорхойлсон бусад үйлчилгээ байна. Үүнд:

1.1. Ажил, мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, зөвлөгөө өгөх үйлчилгээ

Тодорхой ажил, мэргэжил, ажлын байрны талаарх мэдээ, мэдээллийг иргэдэд хүргэх, ажил, мэргэжлээ сонгох болон хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээ, арга хэмжээнд хамрагдах нөхцөлийн талаар зөвлөгөө өгөх, хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллээр хангах үйлчилгээ үзүүлнэ

1.2. Ажилд зуучлах үйлчилгээ

Аймаг, нийслэл, дүүргийн хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудал хариуцсан байгууллага, хөдөлмөрийн бирж нь бүртгэсэн ажил хайгч болон ажилгүйдэлд өртөж болзошгүй иргэнийг ажил олгогчийн эрэлт хэрэгцээг үндэслэн ажилд зуучлах үйлчилгээ үзүүлнэ. Ажилд зуучлах үйлчилгээ дараах үе шаттай байна:

- 1.2.1. Хөдөлмөр эрхлэх чадварын үнэлгээ (Profiling);
- 1.2.2. Хөдөлмөр эрхлэх хувийн төлөвлөгөө боловсруулах;
- 1.2.3. Ажилд зуучлах (байнгын, цагийн, түр).

1.3. Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллээр хангах үйлчилгээ

Аймаг, нийслэл, дүүргийн хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудал хариуцсан байгууллага, хөдөлмөрийн бирж нь иргэд, бүртгэсэн ажил хайгч болон ажилгүйдэлд өртөж болзошгүй иргэнд хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллээр хангах үйлчилгээ үзүүлнэ. Хөдөлмөрийн зах зээлийн тухай мэдээллээр хангахад дараах арга хэрэгсэл ашиглана:

- 1.3.1. Нийтийг хамарсан арга хэмжээний үеэр мэдээлэл өгөх;
- 1.3.2. Хэвлэл, мэдээллийн хэрэгсэл;
- 1.3.3. Мэдээллийн самбар, гудамж, талбайн мэдээллийн дэлгэц;
- 1.3.4. Хэвлэмэл материал (ном, лавлагаа, мэдээллийн эмхтгэл, товхимол, сэтгүүл);
- 1.3.5. Бусад.

ХОЁР. ХӨДӨЛМӨРТ БЭЛТГЭХ СУРГАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Монгол Улсын хөгжлийн урт, дунд, богино хугацааны бодлогын баримт бичигт тусгагдсан төсөл, хөтөлбөр, бүтээн байгуулалт, хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт, ажил олгогчийн шаардлагад нийцсэн ажиллах хүчнийг мэргэжлийн болон суурь ур чадварын сургалтаар дамжуулан бэлтгэх, цалинтай болон хувиараа хөдөлмөр эрхлэх талаарх мэдлэгийг олгох замаар хөдөлмөрийн зах зээлд нэвтрүүлэхэд уг арга хэмжээний зорилго оршино.

Сургалтын агуулга, хөтөлбөрийг Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сургалт, үнэлгээ, судалгааны институт батална. Сургалтын хөтөлбөр нь чадавхжуулах болон чадамжид суурилсан хэлбэртэй байна. Хөдөлмөрт бэлтгэх сургалтын арга хэмжээг дараах төрөл, хэлбэрээр зохион байгуулна

2.1. Суурь ур чадварын сургалт

Хөдөлмөрийн харилцаа, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн анхан шатны мэдлэг олгох хүрээнд Ажлын байран дахь харилцааны ур чадвар; Сэтгэл зүйн сургалт; Анкет бэлтгэх; Ажлын ярилцлагад бэлтгэх; Аж ахуйн нэгж, байгууллагын хүний нөөцийн бодлогод нийцсэн тест, асуулгад бэлтгэх. Ажлын байр, бүтээгдэхүүн үйлчилгээний үйлдвэрлэлтэй танилцуулах зэрэг агуулгаар зохион байгуулна

2.2. Танхимын болон үйлдвэрлэл дээрх мэргэжлийн сургалт

Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт, ажил олгогчийн шаардлагад нийцсэн мэргэжлийн ур чадварыг иргэнд богино хугацаанд олгох, давтан сургах, мэргэшүүлэхэд чиглэсэн сургалтын үйл ажиллагааг зохион байгуулна. Сургалтыг танхимын болон үйлдвэрлэл дээрх хэлбэрээр зохион байгуулна.

2.3. Аж ахуй эрхлэлтийн сургалт

2.3.1. Жижиг зээл, санхүүгийн дэмжлэг олгохоос өмнөх болон олгосны дараах сургалт

Жижиг зээл, санхүүгийн дэмжлэгийн арга хэмжээний хүрээнд иргэн, нөхөрлөл, хоршоо, аж ахуйн нэгж, байгууллагад санхүүгийн мэдлэг олгох, төсөл боловсруулах, хэрэгжүүлэх тухай сургалтыг зохион байгуулна.

2.3.2. Мал маллах болон малын ашиг шим боловсруулах сургалт

Малжуулах арга хэмжээнд хамрагдсан малчин өрхөд мал маллах арга ухааны болон малын ашиг шимийг боловсруулах сургалт, туршлага солилцох зэрэг үйл ажиллагааг зохион байгуулна.

2.4. Залуучуудын сургалт, зөвлөгөө¹

Аймаг, нийслэл, дүүргийн хөдөлмөр эрхлэлтийн байгууллага Олон Улсын Хөдөлмөрийн Байгууллагын загвар, стандартын дагуу суралцагч төвтэй, цахим сургалтын хэв шинжийг агуулсан зургаан модуль бүхий² сургалтыг зохион байгуулна.

2.5. Эмэгтэйчүүдэд зориулсан богино хугацааны ур чадварын сургалт

2.5.1. Эмэгтэйчүүдийн гэрээс, зайнаас болон цахимаар ажиллах боломжийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр хөдөлмөрийн харилцааны талаарх мэдлэг олгох, мэргэжлийн, суурь болон цахим ур чадварыг богино хугацаанд эзэмшүүлэх сургалтыг зохион байгуулна.

¹ Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих загвар төвүүдэд зохион байгуулна
² Олон Улсын Хөдөлмөрийн Байгууллагын "In Business" сургалтын модуль

ГУРАВ. САНХҮҮГИЙН ДЭМЖЛЭГ ҮЗҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Ажлын байр бий болгох, хадгалах, бичил болон гарааны бизнесийг эхлүүлэх, эргэлтийн хөрөнгийг нэмэгдүүлэх, үйл ажиллагааг өргөжүүлэх, сэргээхэд чиглэсэн барьцаагүй, хүүгүй санхүүгийн дэмжлэгийг эргэн төлөгдөх болон хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр олгох, бусад холбогдох дэмжлэг үзүүлэхэд үйл ажиллагааны зорилго оршино.

3.1. Иргэн, аж ахуй эрхлэгчид олгох санхүүгийн дэмжлэг

3.1.1. Иргэнд олгох санхүүгийн дэмжлэг

Сонгон шалгаруулалтад тэнцсэн аж ахуй бичил бизнес үйлдвэрлэл, үйлчилгээ³ эрхлэх хүсэлтэй 30 ба түүнээс дээш насны иргэн⁴, мэргэжлийн боловсролын байгууллагын төгсөгчид⁵ 5.0-10.0 хүртэл сая төгрөгийн эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй санхүүгийн дэмжлэгийг 36 хүртэлх сарын хугацаатай олгоно. Хэрэв иргэн санхүүгийн дэмжлэгийг 5.0 сая төгрөгөөс бага хэмжээгээр авах бол хүсэлтээ бичгээр гаргана.

3.1.2. Финтекээр богино хугацааны эргэлтийн хөрөнгийн дэмжлэг

Санхүүгийн дэмжлэгийг зайнаас, түргэн, шуурхай олгох хүрээнд 1.0 хүртэл сая төгрөгийн эргэн төлөх нөхцөлтэй богино хугацааны эргэлтийн хөрөнгийн дэмжлэгийг туршилтын байдлаар финтек технологи (fintech) ашиглан иргэн, аж ахуй эрхлэгчдэд олгоно.

3.2. Малчдыг малжуулах

3.2.1. Малгүй болон цөөн малтай малчин өрхийг малжуулах санхүүгийн дэмжлэг олгох

21 аймаг, нийслэлийн алслагдсан 3 дүүргийн малгүй болон бог малд шилжүүлснээр 200 хүртэлх толгой малтай малчин өрхийг 5.0 сая хүртэлх үнийн дүнтэй тэнцэхүйц мал олгох арга хэмжээнд эргэн төлөгдөх нөхцөлтэйгөөр хамруулна.

3.2.2. Өрхийг гэрээт малчнаар ажиллуулах

Улаанбаатар хот болон аймгийн төвөөс суманд, сум хооронд шилжин суурьшиж, мал маллах хүсэлтэй өрхийг гэрээт малчнаар ажилд зуучилж, 4.0 сая төгрөгийн үнийн дүнтэй тэнцэхүйц мал олгох арга хэмжээнд эргэн төлөгдөх нөхцөлтэйгөөр хамруулна.

3.3. Гарааны бизнес эрхлэгч залуучуудад санхүүгийн дэмжлэг олгох

3.3.1. Шинэ технологи, инновац бүхий шинэлэг санал, санаачилга гаргаж, аж ахуй эрхлэх төсөл боловсруулсан шилдэг гарааны бизнес эрхлэгч залуу болон залуучуудын багийг нээлттэй өрсөлдөөний зарчмаар шалгаруулж, 10.0 сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг аймаг, дүүргийн шилдэг гарааны бизнест олгоно. Улсын хэмжээний гарааны

³ "Үйлчилгээ" гэдэг нь худалдааны үйл ажиллагаа эрхэлж байгааг хамрауулахгүй

⁴ Шалгаруулах үйл ажиллагааг "Нэгдсэн удирдамж"-аар зохицуулна

⁵ Санхүүгийн дэмжлэгийг төгсөгчид олгох бол тухайн орон нутагт санхүүгийн дэмжлэг олгох зорилгоор хуваарилсан хөрөнгийн 2 хувийг хэтрэхгүй хөрөнгийг зарцуулах болно

бизнесүүдэд 1 дүгээр байр (нэг баг) 20.0 сая, 2 дугаар байр (хоёр баг) 17.0 сая, 3 дугаар байр (гурван баг) 15.0 сая төгрөгийг тус тус эргэн төлөх нөхцөлгүйгээр олгоно.

3.3.2. Гарааны бизнесийн санааг баяжуулах, өрсөлдүүлэх, хөгжүүлэх зэрэг арга хэмжээг бизнесийн зөвлөх (ментор)-ийн туслалцаатайгаар зохион байгуулна.

3.4. Ахмадын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих санхүүгийн дэмжлэг

Аж ахуй болон өрхийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх хүсэлтэй ахмад (өндөр настны, цэргийн, хөнгөлттэй нөхцөлөөр тэтгэвэр тогтоолгосон хүн) настанд 5.0 хүртэл сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг 24 сарын хугацаанд эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй олгоно. Хэрэв иргэн санхүүгийн дэмжлэгийг 4.0 сая төгрөгөөс бага хэмжээгээр авах бол хүсэлтээ бичгээр гаргана.

3.5. Ажил олгогчийг дэмжих

3.5.1. Ажил олгогчоос ажил олоход хүндрэлтэй иргэнийг авч ажиллуулахтай холбоотой гарсан зардлын тодорхой хэсгийг нөхөн төлөх, тухайн иргэнийг ажлын байранд нь тогтвортой ажиллуулахыг урамшуулах зорилго бүхий ажил олгогчийг дэмжих урамшуулал олгоно.

3.5.2. Хөдөлмөр эрхлэлтийн байгууллагад бүртгүүлснээс хойш ажил идэвхтэй хайж байгаа, 6 сараас дээш хугацаагаар ажил олж чадаагүй иргэнийг ажилд авч, 12 сараас доошгүй хугацаагаар байнгын ажлын байраар хангасан ажил олгогчид хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 12 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний урамшууллыг ажлын байны тоогоор тооцож нэг удаа олгоно.

3.5.3. Хөдөлмөрийн насанд хүрээд асрамжийн газраас гарсан болон хорих ангиас суллагдсан (Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.7) иргэнийг үйлдвэрлэл дээрээ дадлагажуулан үндсэн ажилтнаар нэг жилээс доошгүй хугацаагаар үргэлжлүүлэн байнгын ажлын байраар хангаж байгаа ажил олгогчид дадлагын хугацааны сургалтын зардлыг нөхөн олгож, нэг жилийн цалин хөлстэй тэнцэх хэмжээний санхүүгийн дэмжлэгийг бий болгосон байнгын ажлын байраар тооцож, ажил олгогчид нэг удаа олгоно.

3.6. Түрээсийн дэмжлэг үзүүлэх

3.6.1. Аймаг, дүүргийн хөдөлмөр эрхлэлтийн байгууллага үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар 6 болон түүнээс дээш сарын хугацаагаар ажлын байр түрээслэн үйл ажиллагаа явуулж байгаа, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас жижиг зээл, санхүүгийн дэмжлэг авсан иргэн, аж ахуйн нэгжид түрээсийн гэрээ, холбогдох баримт бичиг, газар дээрх нөхцөл байдлын үнэлгээнд үндэслэн тухайн жилийн 6 хүртэл сарын хугацааны түрээсийн төлбөрийн хөнгөлөлт"ийг төлбөр төлсөн баримтын дүнгээр нөхөн олгоно.

3.7. Борлуулалтын дэмжлэг үзүүлэх

Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас жижиг зээл, санхүүгийн болон бусад дэмжлэг авсан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйлдвэрлэсэн бараа, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг борлуулахад дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор орон нутагт борлуулалтын цэг ажилуулах, улсын хэмжээнд хамгийн өндөр ашиглалт хандалттай 2 хүртэлх хувийн хэвшлийн худалдааны цахим хуудастай хамтарч ажиллана.⁷

3.8. Хүүхэд харах төвд түрээсийн болон бусад дэмжлэг үзүүлэх

Хүүхэд харах үйлчилгээ явуулж байгаа төвд тухайн жилийн 6 хүртэл сарын хугацааны түрээсийн төлбөрийн хөнгөлөлт болон бусад дэмжлэгийг төлбөр төлсөн баримтаар нөхөн олгоно.⁸

ДӨРӨВ. ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ИРГЭДИЙН ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг хөдөлмөр эрхлэх, хувиараа үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх, тэдгээрийн онцлог хэрэгцээнд нь нийцсэн тусгайлсан ажлын байр бий болгох, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг ажлын байраар хангах, ажил олгогчийг дэмжихэд чиглэсэн үйлчилгээ, арга хэмжээг (дохионы хэлмэрч, ажлын байрны тохируулга г.м) хэрэгжүүлэх зорилготой юм.

4.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих цогц арга хэмжээ (Job Coaching)

4.1.1. Цогц арга хэмжээ⁹ нь дараах үе шаттай байна:

- а) бэлтгэл үе;
- б) төвлөрсөн дэмжлэгийн үе;
- в) дэмжлэгийг аажмаар багасгах үе;
- г) тогтвортой байдлыг дэмжих үе.

4.2. Санхүүгийн дэмжлэг

4.2.1. Иргэнд үзүүлэх санхүүгийн дэмжлэг

Бичил үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, өрхийн аж ахуй эрхэлж, ажлын байр бий болгох зорилготой хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн болон хөгжлийн бэрхшээлтэй гэр бүлийн гишүүнээ гэртээ асарч байгаа (давхар хөдөлмөр эрхэлдэггүй) хүний боловсруулсан төслийг шалгаруулж, барьцаагүй, хүүгүй, 5.0-10.0 хүртэл сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг 36

⁷ Цахим хуудасны хандалтыг холбогдох төрийн байгууллагын хандалтын мэдээлэлд үндэслэнэ.

⁸ "Нэгдсэн удирдамж"-ийн зардлын жишиг хэмжээнээс хэтрүүлэхгүй байна.

⁹ Ажлын байрны дадлагажуулагчийн тавигдах шаардлага, ажиллах аргачлал, цогц арга хэмжээний зөвшөөрөгдөх зардлын ангилал, түүний жишиг үнэ, дадлагажуулагчийн нэг цагийн ажлын хөлсний үнэлгээ зэргийг "Нэгдсэн удирдамж"-аар зохицуулна.

хүртэл сарын хугацаанд 50 хувийг нь эргэн төлөх нөхцөлтэй олгоно. Иргэн санхүүгийн дэмжлэгийг 5 0 сая төгрөгөөс бага хэмжээгээр авах бол хүсэлтээ бичгээр гаргана.

4.2.2. Төрийн бус байгууллагад үзүүлэх санхүүгийн дэмжлэг

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хамгаалах чиглэлээр 3-аас доошгүй жил байнгын үйл ажиллагаа явуулж байгаа төрийн бус байгууллагын боловсруулсан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний онцлогт нь нийцсэн тохируулгатай ажлын байр бий болгож, тогтвортой ажиллуулах төслийг сонгон шалгаруулж, нэг ажлын байранд 10 сая хүртэл төгрөгөөр тооцон, барьцаагүй, хүүгүй, 20.0 хүртэл сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг 36 хүртэл сарын хугацаанд 50 хувийг эргэн төлөх нөхцөлтэйгээр олгоно. Сонгон шалгаруулалтыг гурван үе шаттай зохион байгуулна.

4.2.3. Аж ахуйн нэгжид үзүүлэх санхүүгийн дэмжлэг

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг ажлын байраар хангах ажил олгогчийн төсөлд нэг ажлын байранд 10.0 сая хүртэл төгрөгөөр тооцон, барьцаагүй, хүүгүй, 30.0 хүртэл сая төгрөг, бичил үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчид 50.0 хүртэл сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг 36 сарын хугацаанд эргэн төлөх нөхцөлтэйгээр олгоно. Сонгон шалгаруулалтыг гурван үе шаттай зохион байгуулна.

4.3. Аж ахуй эрхлэлтийн сургалт (өмнөх ба дараах)

Санхүүгийн дэмжлэг олгох арга хэмжээнд шалгарч, хамрагдсан хүн, аж ахуйн нэгжид шаардлагатай тохиолдолд аж ахуй эрхлэлтийн сургалтыг зохион байгуулна.

4.4. Хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалт

4.4.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалтыг мэргэжлийн ур чадвар, чадамжийг 1-10 сарын хугацаанд багтаан эрх бүхий мэргэшсэн боломжит тохируулгатай сургалтын орчин бүрдүүлсэн мэргэжлийн сургалтын байгууллагатай гэрээлэн гүйцэтгүүлэх бөгөөд сургалт нь модуль хэлбэртэй, тусгайлсан сургалтын хөтөлбөртэй¹⁰ хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтэд нийцсэн байна.

4.4.2. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд зориулсан мэргэжлийн чадамж эзэмшүүлэх танхимын болон үйлдвэрлэл дээрх хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалтыг тухайн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хүсэл сонирхол, мэргэжил ур чадварт нь тохирсон сургалтын төрөл хэлбэрийг сонгон зохион байгуулна. Энэ арга хэмжээний хүрээнд хөтөч, дохионы хэлмэрчийг бэлтгэх хараагүй хүмүүсийн орон зайн чиг баримжаа олгох сургалт болон хэрэгцээ шаардлагатай нэмэлт сургалтыг хийж болно.

¹⁰ Сургалтын хөтөлбөрийг ХНУСУСИ-ээс боловсруулан батална.

4.5. Борлуулалтын болон ажлын байрны түрээсийн дэмжлэг

4.5.1. Ажлын байрны түрээсийн төлбөрийн хөнгөлөлтөд үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар ажлын байр түрээслэн 6 сараас дээш хугацаагаар тасралтгүй үйл ажиллагаа эрхэлсэн хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн, мөн нийт ажилтны 50-аас доошгүй хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнтэй аж ахуйн нэгж, байгууллага, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний үүсгэн байгуулсан аж ахуйн нэгж, байгууллага, төрийн бус байгууллага, бизнес инкубатор төвийн бойжигчид тухайн жилийн 6 хүртэл сарын хугацаанд түрээсийн төлбөрийн дэмжлэгийг олгоно.

4.5.2. Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 144.3 дахь хэсгийг хэрэгжүүлэх журмын дагуу хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний үйлдвэрлэсэн бараа, бүтээгдэхүүнийг борлуулах ажилд Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар, Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар, аймаг, нийслэл, дүүргийн хөдөлмөр эрхлэлтийн байгууллага дэмжлэг үзүүлж ажиллана.

4.6. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд ажлын байр бий болгосон ажил олгогчид үзүүлэх дэмжлэг

4.6.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг ажилд авч, 12 сараас доошгүй хугацаагаар ажлын байраар ханган цалин олгож, нийгмийн даатгалын шимтгэлийг төлсөн ажил олгогч, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хангах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг дотоодын төрийн бус байгууллагад байнгын ажлын байраар хангасан хөгжлийн бэрхшээлтэй ажилтны тоогоор хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 12 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний урамшууллыг нэг удаа олгоно.

4.6.2. Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 144.2 дахь хэсэгт тогтоосон хувиас илүү гарсан хэмжээнд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг ажилд авч, 12 сараас доошгүй хугацаагаар ажлын байраар хангасан бол хуулиар тогтоосон хувиас илүү гарсан байнгын ажлын байраар хангасан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоогоор хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 12 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний урамшууллыг тус бүр нэг удаа олгоно.

4.7. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих бусад үйл ажиллагаа

4.7.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал, Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 144 дүгээр зүйлийн хэрэгжилтэд зөвлөн туслах үйлчилгээг үзүүлэх;

4.7.2. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлттэй холбоотой судалгаа хийж, эрх зүйн орчин, дүрэм журмыг сайжруулах тухай санал боловсруулах;

4.7.3. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийн сайн жишээг түгээн дэлгэрүүлэх сурталчилгаа, нөлөөллийн ажил хийх;

4.7.4. Хөдөлмөр эрхлэх боломжтой хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд хувийн туслахын үйлчилгээ үзүүлэх арга хэмжээ, хувийн туслах бэлтгэх сургалт зохион байгуулах;

4.7.5. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн мэргэжлийн ур чадварын уралдаан "Абилимп"-д бэлтгэх;

4.7.6. Бусад холбогдох үйл ажиллагаа.

ТАВ. ТҮР АЖЛЫН БАЙРЫГ ДЭМЖИХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Ногоон хөгжлийн болон нийтийн шинж чанартай ажилд ажилгүй иргэдийн оролцох боломжийг хангах, иргэдийг эх орныхоо байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх, амьдарч буй орчны нийтийн эзэмшлийн зам, талбайг сайжруулах чиглэлээр ажлын байраар хангаж, ажилгүй, ажил олоход хүндрэлтэй зорилтот бүлгийн иргэдэд түр хугацааны хөдөлмөр эрхлэх боломжийг нэмэгдүүлэх зорилготой юм.

5.1. Мод тарих¹¹

"Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хэрэгжилтийг хангах, байгаль орчинд ээлтэй үйл ажиллагааг дэмжих, иргэдийн идэвх санаачилгыг нэмэгдүүлэх, ажилгүй иргэдийн оролцоог хангах, тэдний орлогыг нэмэгдүүлэх зорилгоор мод тарих, суулгах үйл ажиллагааг зохион байгуулна.

5.2. Нийтийг хамарсан ажил

Байгалийн гамшиг, гэнэтийн болон давагдашгүй хүчний шинжтэй бусад нөхцөл байдлын улмаас үүссэн хор уршгийг арилгах, нөхөн сэргээх, нийтийн эзэмшлийн гудамж, зам, талбайд бүтээн байгуулалт хийх, сайжруулах, тохижилт хийх, хог хаягдалгүй байлгах, байгаль орчныг хамгаалах, ой цэвэрлэх, голын ай сав, үер усны даланг цэвэрлэх, усны нөөц сан байгуулах, засварлах зэрэг үйл ажиллагааг ажилгүй болон ажилд ороход хүндрэлтэй иргэнийг хамруулна.

5.3. Ахмад мэргэжилтний зөвлөх үйлчилгээ¹²

Ахмад мэргэжилтний ажил, хөдөлмөрт оролцох оролцоог нэмэгдүүлж, мэдээллийн сан үүсгэн тэдний мэдлэг, ажлын туршлагыг өсвөр хойч, залуу үеийнхэнд өвлүүлэх, зөвлөн туслах үйлчилгээ (сургалт, ментор, дадлагын хэлбэрээр)-г үзүүлэх болон хувиараа аж ахуй эрхэлж орлогоо нэмэгдүүлэх зорилгоор холбон зуучлах байдлаар зохион байгуулна.

5.4. Ахмадын төрийн бус байгууллагын зөвлөх үйлчилгээ

Ахмад настны эрх ашгийг хамгаалах чиглэлээр ажилладаг холбоотой хамтран ажиллах гэрээний үндсэн дээр зөвлөх үйлчилгээ зохион байгуулна. Тухайн холбоо нь зөвлөх үйлчилгээний чиглэлээр мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө, зөвлөмж үзүүлэх мэргэжлийн ур чадвартай баг, бүрэлдэхүүнтэй байх бөгөөд зөвлөх үйлчилгээний захиалгад үндэслэн ирүүлсэн төслийг сонгон шалгаруулж, төсөлд хамрагдах ахмад мэргэшсэн зөвлөх мэргэжилтнүүдийг "Ахмад мэргэшсэн зөвлөхүүдийн нэгдсэн мэдээллийн сан"-д бүртгэнэ.

¹¹ "Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хэрэгжилтийг хангахад болон байгаль орчинд ээлтэй үйл ажиллагааг дэмжих арга хэмжээ.

¹² Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар "Ахмад мэргэжилтний зөвлөх үйлчилгээнд хамрагдах зөвлөхүүдийн мэдээллийн нэгдсэн сан"-г үүсгэж, хяналт тавьж ажиллана.

5.5. Хүүхэд хамгаалагч үйлчилгээ

Аймаг, дүүргийн Цагдаагийн газар, хэлтэс болон Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар, хэлтэс нь боловсролын байгууллага, хүүхдийн байгууллага, цэрэг, цагдаагийн байгууллагаас өндөр насны тэтгэвэрт гарсан 65 хүртэлх насны ахмад настныг хүүхэд хамгаалагчаар сонгон авч, сургалтад хамруулах ба хүүхэд хамгаалагч нартай хамтран ажиллах сайн дурын ажилтнуудыг мэдээллээр ханган, ажиллах хүсэлтэй иргэдтэй гэрээ байгуулан ажиллана.

ЗУРГАА. ЗАСГИЙН ГАЗАР БОЛОН ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН ҮНДЭСНИЙ ЗӨВЛӨЛИЙН ТОДОРХОЙЛСОН ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Монгол Улсын Засгийн газрын бодлого хөтөлбөртэй уялдсан байдлаар цаг үеийн шинж чанартай тухайн жилд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ байх бөгөөд хөгжлийн хамтын ажиллагааны хүрээнд олон улсын байгууллагуудын хэрэгжүүлэхээр тодорхойлсон хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих туршилтын болон дэмжлэг нь хүн амын хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх цаг үеийн шинж чанартай арга хэмжээ, төсөл байна.

6.1. Засгийн газраас болон Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндэсний зөвлөлийн шийдвэрийн дагуу хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх үйлчилгээ, арга хэмжээ, төсөл, хөтөлбөрийг холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд боловсруулж, хэрэгжүүлэн хяналт тавьж ажиллана.

6.1.1. Залуучуудыг хөдөлмөрт бэлтгэх төслийг боловсронгуй болгож хэрэгжүүлэх;

6.1.2. Ажил олоход хүндрэлтэй иргэнийг тогтмол ажлын байраар хангасан аж ахуйн нэгжид санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх;

6.1.3 Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын суралцагчдыг ажил олгогчид дагалдуулан суралцуулахад дэмжлэг үзүүлэх;

6.1.4. Өмнөх мэдлэг, ур чадварын үнэлгээ - RPL (Recognition of Prior Learning)-г зохион байгуулах;

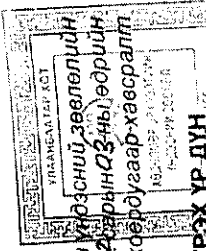
6.1.5 Эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн судалгаа, нөлөөллийн ажил зохион байгуулах;

6.1.6. Хохирогчийг ажлын байраар хангах, мэргэжлийн сургалтад хамруулах үйлчилгээ¹⁵ үзүүлэх;

6.1.7. Бусад.

--- оОо ---

¹⁵ Хөдөлмөрийн сайдын 2015 оны 07 дугаар сарын 09-ны өдрийн "Журам шинэчлэн батлах тухай" А/135 дугаар тушаалд нийцүүлэн хэрэгжүүлнэ.

Хөдөлмөр эрхлэлтийн үүрэгснийг зөвөллийн
2023 оны 02 сарын 23-ны өдрийн
1 дүгээр тогтооллын хөёрдугаар хэвсрэлт

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ САНГИЙН САНХҮҮЖИЛТЭЭР ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨСВИЙН ХӨТӨЛБӨРИЙН ХҮРЭХ ҮР ДҮН

Дүнд хугацааны бодлогын зорилт	Тогтвортой хөгжлийн зорилго	Төсвийн хөтөлбөрийн хүрэх үр дүн	Төсвийн хөтөлбөрийн үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлт	2022 он (Суурь түвшин)	2023 он (Зорилтот түвшин)
<p>ЗГҮАХ 2.5.6. "Цахим Монгол" арга хэмжээний хүрээнд хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын салбарыг бүхэлд нь цахимжуулж, иргэдэд үзүүлэх үйлчилгээг ил тод, шуурхай, хүртээмжтэй болгоно.</p> <p>ЗГҮАХХАХТ 2.5.6.4. Хүн амын бүлэг, эдийн засгийн салбарын хэрэгцээнд нийцүүлэн хөдөлмөр эрхлэлтийн үйлчилгээний "Үйлчлүүлэгч төвтэй аргачлал"-ыг нэвтрүүлж цахимжуулна.</p> <p>ЗГҮАХ 2.5.9. Орлого багатай өрхийн ажил эрхлэхгүй байгаа насанд хүрсэн гишүүдийг мэргэшил эзэмшүүлэх, үр чадварыг нь ахиулах сургалтад хамруулж, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжинэ.</p> <p>ЗГҮАХХАХТ 2.5.9.1. Орлого багатай өрхийн гишүүдэд мэргэжлийн үр чадвар олгох, мэргэшүүлэх, хөдөлмөр эрхлэх үр чадварыг дээшлүүлэх сургалтад хамруулж, ажилд зуучлах, онцлог хэрэгцээнд нийцүүлсэн хөтөлбөр, төсөл хэрэгжүүлнэ.</p> <p>ЗГҮАХ 2.5.14. Бүтээн байгуулалтын томоохон төслүүдийн үр дүнд болон хувийн хэвшил, жижиг, дунд үйлдвэрлэл, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих замаар 150 мянган ажлын байр шинээр бий болгоно.</p> <p>ЗГҮАХХАХТ 2.5.14.2. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч, бичил бизнес эрхлэгчдэд олгох хөшгийг зээлийн хэмжээг нэмэгдүүлж, хугацааг уртасган хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.</p> <p>ЗГҮАХХАХТ 2.5.14.3. Зорилтот бүлгийн иргэдийн хувиараа аж ахуй, гарааны бизнес эрхлэхийг</p>	<p>Зорилт 8.5. 2030 он хүртэл эрэгтэй, эмэгтэй хүн бүр тэр дундаа залуу болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг бүрэн, бүтээмжтэй ажил, зохистой хөдөлмөр эрхлэх нөхцөлийг бүрдүүлэх</p>	<p>1. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийг хөдөлмөрийн зах зээлийн нээлттэй ажлын байранд зуучилсан байна.</p> <p>2. Хувь хүний хандлага, зөөлөн үр чадвар, аж ахуй эрхлэх болон цахим орчинд ажиллах чадвар сайжирснаар ажилтай болно.</p>	<p>1. Шинээр байнгын ажилтай болсон хүний тоо</p>	16,552	17,000
<p>ЗГҮАХ 2.5.14.2. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч, бичил бизнес эрхлэгчдэд олгох хөшгийг зээлийн хэмжээг нэмэгдүүлж, хугацааг уртасган хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.</p> <p>ЗГҮАХХАХТ 2.5.14.3. Зорилтот бүлгийн иргэдийн хувиараа аж ахуй, гарааны бизнес эрхлэхийг</p>		<p>3. Санхүүгийн дэмжлэг, ажлын байрны ба түрээсийн дэмжлэг авч аж ахуй эрхэлж хувиараа хөдөлмөр эрхлэх болсон иргэдийн тоо нэмэгдсэн байна.</p>	<p>2. Хувиараа хөдөлмөр эрхэлж эхэлсэн хүний тоо 3. Хадгалагдсан ажлын байрны тоо</p>	5,191	4,603

<p>Дэмжих зорилгоор хүүгүй, барьцаагүй, эргэн төлөлтийн санхүүгийн дэмжлэг болон бусад шинэ арга дэмжлэгийг хэрэгжүүлж хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжинэ.</p> <p>ЗГҮАХХАХТ 2.5.6.4. Хүн амын бүлэг, эдийн засгийн салбарын хэрэгцээнд нийцүүлэн хөдөлмөр эрхлэлтийн үйлчилгээний "Үйлчлүүлэгч төвтэй аргачлал"-ыг нэвтрүүлж цахимжуулна.</p> <p>ЗГҮАХХАХТ 2.5.9.2. Хүн амын бүлгүүд, нийгмийн эмзэг бүлгийн иргэдэд чиглэсэн санхүүгийн бус дэмжлэг үзүүлэх хөтөлбөр, арга хэмжээ хэрэгжүүлж, хөдөлмөрт бэлтгэх, аж ахуй эрхлэх болон бусад үйл ажиллагааны дэмжлэг үзүүлнэ.</p> <p>МУХТЖҮЧ 2.6.1. Хөдөлмөрийн болон хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн хууль тогтоомжийг шинэчилж, үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлсэн, цалин хөлсний тогтолцоог боловсронгуй болгоно.</p>		<p>4.Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийг түр ажлын байраар хангаж, орлоготой болгосон байна.</p> <p>5.Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлсэн байна.</p> <p>6.Хөдөлмөрийн харилцааг сайжруулж, ажлын байрыг зохистой болгох ажил олгогчийн ойлголт, мэдлэгийг дээшлүүлсэн байна.</p>	<p>4. Түр ажлын байртай болсон хүний тоо</p> <p>5. Ажилтай болсон ХБИ-ний тоо</p> <p>6. ХХҮГХ-ээс зохион байгуулсан сургалт, мэдээлэл, зөвлөгөөнд хамрагдаж ойлголт сайжирсан олгогчийн тоо</p>	<p>7,605</p> <p>1,225</p> <p>4,988</p>	<p>8,000</p> <p>1,082</p> <p>5,000</p>
---	--	--	---	--	--

ЗГҮАХ – Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр
ЗГҮАХХАХТ – Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө
МУХТЖҮЧ – Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл

Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндэсний зөвлөлийн
2023 оны 02 сарын 03 -ны өдрийн
1 дүээр тогтоолын зурвандугаар хавсралт

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА (ХӨТӨЛБӨР)-НЫ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ

Үйл ажиллагаа	Үйлчилгээ, арга хэмжээ	Үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлт	2022 он		2023 он
			Суурь түвшин	Зорилтот түвшин	
ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН НИЙТЛЭГ ҮЙЛЧИЛГЭЭ	Ажил, мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, зөвлөгөө өгөх үйлчилгээ	1	Ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох ганцаарчилсан зөвлөх үйлчилгээнд хамруулсан хүний тоо	30,253	25,654
		2	Ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох бүлгээр зохион байгуулсан зөвлөх үйлчилгээнд хамруулсан хүний тоо	62,536	31,288
	Ажилд зуучлах үйлчилгээ	3	ХХҮГ-аар үйлчлүүлсэн ажилгүй эсхүл ажилгүйдэлд өртөж болзошгүй иргэн, хувиараа хөдөлмөр эрхлэх иргэдээс профайлинг үйлчилгээнд хамруулсан хүний тоо	12,017	39,000
		4	Хөдөлмөр эрхлэлтийн хувийн төлөвлөгөө боловсруулсан хүний тоо	10,730	15,880
	Ажилд зуучлах үйлчилгээ	5	Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдээс ажлын байранд зуучлагдаж, 3 сараас доошгүй хугацаанд НДШ төлж, ажилласан хүний тоо	18,179	19,000
		6	Байнгын ажлын байранд зуучлагдсан хүний тоо		42,153

ХӨДӨЛМӨРТ БЭЛТГЭХ СУРГАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА		Сурь ур чадварын сургалт	7	8	9	10	11	12	13
			Цагийн ажлын байранд зуучлагдсан хүний тоо	Түр ажлын байранд зуучлагдсан хүний тоо	Суурь ур чадварын сургалтад хамрагдсан хүний тоо	Мэргэжлийн сургалтад хамрагдсан иргэдээс төгсөлтийн шалгалтад тэнцэж чадамжийн гэрчилгээ авсан суралцагчийн хувь	Мэргэжлийн сургалтад (танхимын болон үйлдвэрлэл дээрх) хамрагдсан иргэдийн тоо	Сургалтад хамрагдсан иргэдээс байнгын ажилтай болсон иргэний тоо (шимтгэл төлөгч ажилтан болон хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчийг аль алиныг оруулна)	Сургалт, мэдээлэл авсан 18-34 насны залуучуудын тоо
			9,510		6,909	75,0	3,241	3,382	1,053
		Суурь ур чадварын сургалт							
	Танхимын болон үйлдвэрлэл дээрх мэргэжлийн сургалт	Танхимын сургалт							
		Танхимын болон үйлдвэрлэл дээрх мэргэжлийн сургалт							
		Суралцагчид олгох унаа, хоолны зардал							
		Жижиг зээл, санхүүгийн дэмжлэг олгохоос өмнөх сургалт							
		Жижиг зээл, санхүүгийн дэмжлэг олгосны дараах							
	Аж ахуй эрхлэлтийн сургалт	Мал маллах, малын ашиг боловсруулах сургалт /сүү, цагаан идээ боловсруулах/							
		Мал маллах, малын ашиг боловсруулах сургалт /мал маллах арга ухаан/							
	Залуучуудын сургалт, зөвлөгөө	Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтийн үйлчилгээний загвар төвд зохион байгуулах							

Эмэгтэйчүүдэд зориулсан богино хугацааны үр чадварын сургалт	Мэргэжлийн болон цахим үр чадварыг богино хугацаанд эзэмшүүлэх сургалт	14	Сургалтад хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн тоо	817
	Иргэнд олгох санхүүгийн дэмжлэг	15	Санхүүгийн дэмжлэгт хамрагдсан хүний тоо	1,652
Иргэн, аж ахуй эрхлэгчид олгох санхүүгийн дэмжлэг	Финтекээр богино хугацааны эргэлтийн хөрөнгийн дэмжлэг олгох	16	Санхүүгийн дэмжлэг авсан иргэдээс хувиараа хөдөлмөр эрхлэх болсон хүний тоо	-
	Финтекээр богино хугацааны эргэлтийн хөрөнгийн дэмжлэг олгох	17	Санхүүгийн дэмжлэг авсан эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	60,0
	Малчдыг малжуулах	18	Финтекээр эргэлтийн хөрөнгийн дэмжлэгт хамрагдсан хүний тоо	-
	Малчдыг малжуулах	19	Финтекээр эргэлтийн хөрөнгийн дэмжлэг олгосон тоо	-
	Малчдыг малжуулах	20	Санхүүгийн дэмжлэг авсан малчин өрхийн тоо	1,059
	Өрхийг малчнаар ажиглуулах	21	Гэрээт малчнаар ажилд зуучуулсан хүний тоо	97
Гарааны бизнес эрхлэгч залуучуудад санхүүгийн дэмжлэг олгох	Шилдэг "Старт-Ап" залуу залуучуудын багийг шалгаруулж, санхүүгийн дэмжлэг олгох	22	Гарааны бизнесийн санхүүгийн дэмжлэгт хамрагдсан залуучуудын тоо	46

САНХҮҮГИЙН ДЭМЖЛЭГ ҮЗҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

МОНГОЛ
ЭКОНОМИК
Хөгжлийн
МОНГОЛ
2023.08.24

	Ахмадын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих санхүүгийн дэмжлэг	"Старт-Ап" залуучуудад гарааны бизнесийн дэмжлэг, сургалт, зөвлөгөө, менторын үйлчилгээ	23	Гарааны бизнесийн сургалт, зөвлөгөөнд хамрагдсан залуучуудын тоо	1412	1500
		Ажил олгогчыг дэмжих	Ажил олгогчид урамшуулал олгох /б сараас дээш хугацаагаар бүртгэлтэй иргэнийг ажлын байраар хангасан/	24	Санхүүгийн дэмжлэгт хамрагдсан ахмадын тоо	964
			Түрээсийн дэмжлэг үзүүлэх	25	Байнгын ажилтай болсон иргэдийн тоо	73
Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагаа	Санхүүгийн дэмжлэг	Түрээсийн дэмжлэг үзүүлэх	26	Арга хэмжээнд хамрагдсан аж ахуй эрхлэгчийн тоо	1,285	1,107
		Борлуулалтын дэмжлэг үзүүлэх	27	Борлуулалтын дэмжлэгт хамрагдсан бараа, бүтээгдэхүүний тоо	-	-
		Хүүхэд харах төвийн түрээсийн болон урсгал зардлын дэмжлэг үзүүлэх	28	Түрээсийн дэмжлэгт хамрагдсан хүүхэд харах төвийн тоо	-	184
Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих цогц арга хэмжээ	Санхүүгийн дэмжлэг	Хүүхэд харах төвийн түрээсийн болон урсгал зардлын дэмжлэг үзүүлэх	29	Бусад дэмжлэгт хамрагдсан хүүхэд харах төвийн тоо	-	-
		Иргэнд үзүүлэх санхүүгийн дэмжлэг	30	Арга хэмжээнд хамрагдсан хүний тоо	-	80
		Төрийн бус байгууллагод үзүүлэх санхүүгийн дэмжлэг	31	Санхүүгийн дэмжлэг авч хувиараа хөдөлмөр эрхэлж байгаа ХБИ-ний тоо	872	745
Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагаа	Санхүүгийн дэмжлэг	Аж ахуйн нэгжид үзүүлэх санхүүгийн дэмжлэг	32	Дэмжлэгт хамрагдсан төрийн бус байгууллагын тоо	-	25
		Аж ахуйн нэгжид үзүүлэх санхүүгийн дэмжлэг	33	Тохируулгатай ажлын байраар хангагдсан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо	-	22

Аж ахуй эрхлэлтийн сургалт	Өмнөх сургалт	34	Мэргэжлийн, давтан болон аж ахуй эрхлэлтийн сургалтад хамрагдсан ХБИ-нээс байнгын ажлын байртай болсон буюу хувиараа хөдөлмөр эрхэлж байгаа хүний эзлэх хувь	35,3	40,0
	Дараах сургалт	35			
Хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалт	Хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалт	36	Мэргэжлийн болон давтан сургалтад (танхимын болон үйлдвэрлэлийн) хамрагдсан ХБИ-ний тоо	354	477
	Танхимын болон үйлдвэрлэл дээрх сургалт	37			
Борлуулалтын болон ажлын байрны түрээсийн дэмжлэг	Түрээсийн дэмжлэг	38	Ажлын байрны түрээсийн дэмжлэгт хамрагдсан ХБИ-ний тоо	381	283
	Борлуулалтын дэмжлэг үзүүлэх	39			
Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд ажлын байр бий болгосон ажил олгогчид үзүүлэх дэмжлэг	Ажил олгогчид урамшуулал олгох /ХБИ-ийг ажилд авч 12 сараас доошгүй хугацаагаар ажлын байраар хангасан ажил олгогч/	40	Байнгын ажилтай болсон ХБИ-ний тоо	34	149
	Мод тарих	41			
ТҮР АЖЛЫН БАЙРЫГ ДЭМЖИХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	Нийтийг хамарсан ажил	42	Мод тарих арга хэмжээнд хамрагдаж түр ажлын байртай болсон иргэдийн тоо	9,466	11,497
	Ахмад мэргэжилтний зөвлөх үйлчилгээ	43			
ЗАСГИЙН ГАЗАР БОЛОН ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН ҮНДЭСНИЙ ЗӨВЛӨЛИЙН	Ахмадын төрийн бус байгууллагын зөвлөх үйлчилгээ	44	Нийтийн хамарсан ажил хийж түр ажлын байртай болсон иргэдийн тоо	13,422	11,545
	Хүүхэд хамгаалагч үйлчилгээ	45			
	Засгийн газрын 2021 оны 58 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Залуучуудыг хөдөлмөрт бэлтгэх" төсөл	46	Ахмад мэргэжилтний зөвлөх үйлчилгээ үзүүлж түр ажлын байртай болсон иргэдийн тоо	724	940
		47			
		48	Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлсэн төрийн бус байгууллагын тоо /ахмад/	346	150
		49			
		46	Хүүхэд хамгаалагч үйлчилгээнд хамрагдсан иргэдийн тоо	2,765	-
		47			
		47	Бүртгүүлсэн залуучуудын тоо	1,228	5,000
		48			
		48	Төсөлд хамрагдсан залуучуудын тоо	820	-
		49			
		49	Ажлын байранд дарлагдсан залуучуудын тоо	410	-
		49			

ШИЙДВЭРЭЭР ТОДОРХОЙЛСОН ХӨТӨЛБӨР, ТӨСӨЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ, АРГА ХЭМЖЭЭ	Ажил олоход хүндрэлтэй иргэнийг тогтмол ажлын байраар хангасан аж ахуйн нэгжид санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх	50	Тогтмол ажлын байраар хангагдсан иргэдийн тоо	-	5,000	
	Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын суралцагчдыг ажил олгогчид дагалдуулан суралцуулахад дэмжлэг үзүүлэх	51	Дэмжлэгт хамрагдсан суралцагчдын тоо		400	
	Өмнөх мэдлэг, ур чадварын үнэлгээг улсын хэмжээнд зохион байгуулах	52	Үнэлгээнд хамрагдсан иргэдийн тоо	560	300	
	Хохирогчийг ажлын байраар хангах, мэргэжлийн сургалтад хамруулах үйлчилгээ	53	Мэргэжлийн сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо	-	300	
		54	Ажлын байраар хангагдсан иргэдийн тоо	-		
		55	Хөдөлмөр эрхлэлтийн ажилтнуудын чадавхи бэхжүүлэх сургалт, зөвлөгөөн зохион байгуулах	Хөдөлмөр эрхлэлтийн байгууллагын албан хаагчдаас сургалтад хамрагдсан албан хаагчдын тоо		
		56	Хөдөлмөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга болон Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах	Хөдөлмөрийн тухай хууль, түүний дүрэм, журмуудыг танилцуулах сургалт, мэдээлэлд хамрагдсан ажил олгогчийн тоо	4,988	5,000
ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН БУСАД ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	Хөдөлмөр эрхлэлтийг сурталчлах, олон нийтийг соён гэгээрүүлэх арга хэмжээ, хөдөлмөрийн яармаг, өдөрлөг зохион байгуулах, хууль тогтоомж, эрх зүйн актын уулзалт, хэлэлцүүлэг, зөвлөгөөн зохион байгуулах	57	Хөдөлмөр эрхлэлтийн үйлчилгээ, арга хэмжээний тухай мэдээлэл авсан хүний тоо	5,823	7,000	